

Měření rychlosti vozidel a vybírání pokut v provozu na pozemních komunikacích soukromoprávními subjekty

Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky obdržel dotaz ve shora uvedené věci, ke kterému z hlediska své působnosti sděluje následující:

Soukromá firma může na základě živnostenského zákona provádět živnost, jejímž obsahem je měření. Úředním měřením rozumíme podle § 21 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, metrologický výkon, o jehož výsledku vydává autorizovaný subjekt doklad, který má charakter veřejné listiny.

Soukromá firma, která získala akreditaci podle zákona o metrologii, může v souladu s tímto zákonem provádět pomocí certifikovaných přístrojů, které podléhají prvotnímu i následnému ověření (zákon o metrologii a bod 2.2.1 přílohy k vyhlášce č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu), měření rychlosti vozidel.

V dané souvislosti je však nutno zmínit základní soukromoprávní zásadu ústavního maxima, t.j. že každý může činit vše, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Kautely této ústavní zásady jsou určovány zákony, v případě měření rychlosti zejména § 11 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), v platném znění. Občanský zákoník chrání protichůdné zájmy osob, když v § 12 odst. 1 stanoví, že „písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením“. Proto je třeba zejména zkoumat, zda měření rychlosti, které by prováděly fyzické či právnické osoby soukromého práva, není v rozporu s citovaným ustanovením.

Podstatou problému je, zda subjekt, který provádí měření rychlosti vozidla, pořídí záznam o překročení nejvyšší povolené rychlosti, případně nedodržení nejnižší dovolené rychlosti (dále jen „rychlostní přestupky“), které jsou přestupkem podle § 22 odst. 1 písm. a), b) nebo f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění, způsobem, který umožní identifikaci řidiče nebo dalších cestujících. Pokud by obrazový záznam či jiný doklad o provedeném měření rychlosti zachytil podobu některé z fyzických osob nebo její jiný osobní údaj (např. snímek registrační značky) ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů a umožnil tím její identifikaci, je takto pořízený důkaz v rozporu s § 12 odst. 1 občanského zákoníku. Zákonná úřední licence obsažená v § 12 odst. 2 občanského zákoníku totiž dopadá pouze na činnost Policie ČR a obecní policie.

Důkazní materiál týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy, které umožňují její identifikaci, který byl pořízen nezákonně (bez souhlasu dotyčné osoby), není možné ve správním řízení použít a soukromá osoba, která takový materiál pořídila, nese odpovědnost za jeho neoprávněné pořízení.

V případě, že nastane situace ve smyslu předchozího odstavce, správním orgánem takovýto důkaz nepřipustí a v případě, že spáchání rychlostního přestupku v provozu na pozemních komunikacích není doloženo jiným způsobem, věc s odkazem na § 67 odst. 2, resp. § 66 odst. 3 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění a s přihlédnutím k § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů odloží s tím, že důkazní prostředek nebyl získán v souladu s právními předpisy.

Osoba podezřelá ze spáchání přestupku se navíc může podle § 13 občanského zákoníku žalobou domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění, případně se může domáhat náhrady nemajetkové újmy v penězích.

Výše uvedené skutečnosti se promítly i do judikatury soudů České republiky.

Dále pak je nutno uvést, že soukromoprávní subjekty nedisponují oprávněními jako orgány veřejné moci (např. Policie ČR, obecní policie, Celní ředitelství), t.j. suplovat činnost správního orgánu, včetně oprávnění zastavovat vozidla (předpoklad pro uložení a vybrání pokuty).

Ministerstvu vnitra pak rovněž nejsou známy žádné okolnosti, které by s účinností od 1. ledna 2009 měnily výše uvedená fakta týkající se oprávnění soukromoprávních subjektů měřit rychlost vozidel a vybírat pokuty za překročení nejvyšší povolené rychlosti.